

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԻ ՆՈՐ ՏՊԱՐԱՆԸ

Հոկտեմբերի 15-ին կատարվեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի նոր տպարանի պաշտոնական բացումը:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի առաջին տպարանը կառուցվել է 1771 թվականին, Սիմեոն կաթողիկոս Երևանցու օրով: Այդ տպարանը պատմականորեն առաջինն է եղել Հայաստանում և մեր ժողովրդի մշակութային պատմության մեջ գրավում է իր ուրույն տեղը: Տպարանին առընթեր, Սիմեոն կաթողիկոսը կառուցել էր նաև տպագրական թղթի մշակման իր արհեստանոցը: Սիմեոն Երևանցու կառուցած տպարանը եղել է միահարկ և մեկ մուտքով, ներկա տպարանի հյուսիսային և միջին մասերում:

Ազգիս Վեհափառ Հայրապետը՝ Վազգեն Ա, իր գահակալության առաջին իսկ օրերից, իր ուշադրությունը կենտրոնացրել է Մայր Աթոռը նոր տպարանով օժտելու անհրաժեշտության վրա: 1955 թվականի հոկտեմբերին, Ազգային-եկեղեցական ժողովի Դ նիստում, Վեհափառ Հայրապետը, բոլոր պատգամավորների ներկայության, շեշտում էր այն միտքը, որ «Մայր Աթոռը անհրաժեշտաբար պետք ունի տպարանի»:

Ամերիկահայ պատգամավորությունը, ընդառաջելով նորընտիր կաթողիկոսի ազգաշին

ցանկության, խոստացավ Մայր Աթոռը օժտել արդիական նոր տպարանով:

Վեհափառ Վազգեն Հայրապետը, իր անդրանիկ կոնդակում, նորից անդրադարձավ տպարանի հարցին, իսկ 1958 թվականին, իր 50-ամյա հոբելյանի և գահակալության երրորդ տարեդարձի առթիվ կարդացած իր զեկուցման մեջ, հոկտեմբերի 16-ին, խոսելով ընթացիկ և հաջորդ տարիների շինարարական աշխատանքների վրա, կոնկրետ կերպով ղնում էր «վերակառուցում տպարանի շենքի երկրորդ հարկի» հարցը:

Այնուհետև, Վեհափառ Հայրապետի բարձր նախագահության տակ, Մայր Աթոռին առընթեր ճարտարապետական հանձնաժողովը, հաճախ զբաղվեց տպարանի շենքի կառուցման հարցերով: Վեհափառ Հայրապետը ճարտարապետական հանձնաժողովի առաջ խնդիր էր դրել ստեղծել Մայր Աթոռի համար ժամանակակից ավտոմատ սարքավորումներով հագեցած օրինակելի մի տպարան:

Հանձնաժողովը հանգամանորեն ջննդության առավ Վեհափառ Հայրապետի ցանկությունները և ձեռնհասորեն զբաղվեց Մայր Աթոռի նոր տպարանի և շենքի կառուցման և այն նոր տիպի մեքենաներով օժտելու հարցով:

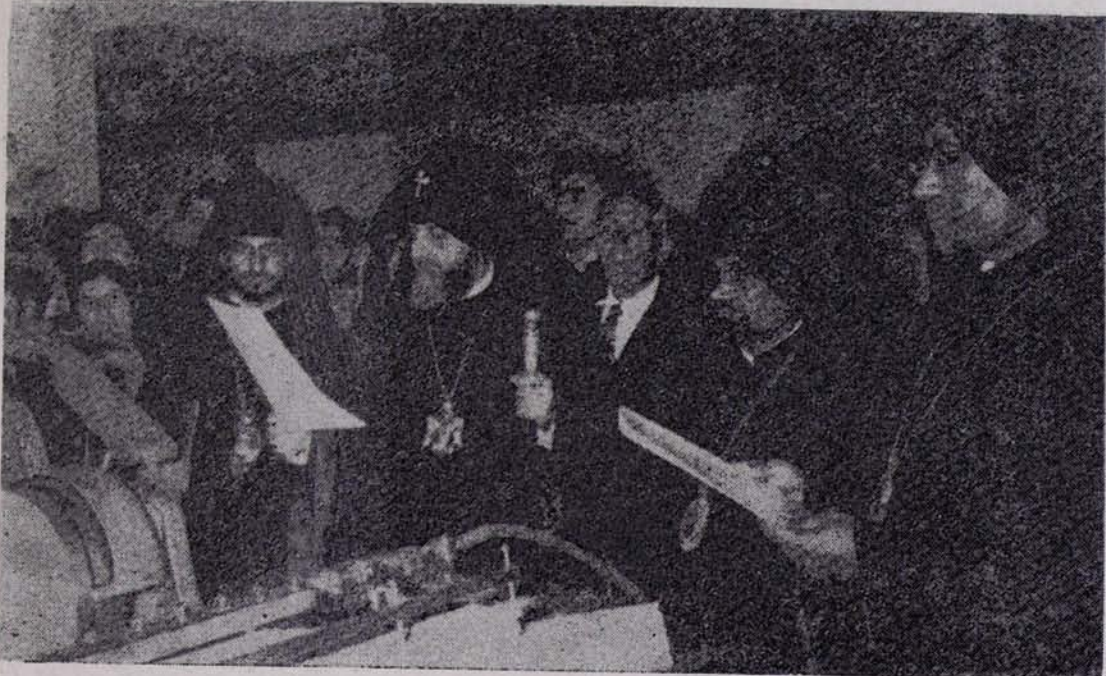
Տպարանի շենքի նորոգման և երկրորդ հարկի կառուցման աշխատանքները սկսվեցին 1958 թվականին: Առաջին հարկը ենթարկվեց մասնակի վերանորոգման: Քանդվեցին մեծ սրահների մեջ կառուցված փոքր խցիկները, ամբողջ շենքը ծեփվեց և հարմարեցվեց տպարանի պահանջմունքներին:

Համաձայն նոր նախագծի, ամբողջովին բանդվեց երկրորդ հարկը, ուր տարվեցին շինարարական ավելի մեծ և լուրջ աշխատանքներ: Շենքի ծածկը և առաստաղը ամբողջովին վերացվեցին, առաստաղը ավելի բան մեկ մետր բարձրացվեց և ծածկվեց

զեղեցկութուն: Ամբողջապես փոխված են շենքի առաջին և երկրորդ հարկի դռներն ու պատուհանները:

Տպարանն ունի երկու մուտք արևելյան կողմի բակից և երկու մուտք Մայր Տաճարի կողմից:

Ամբողջ տպարանով անց է կացված ջեռուցման սիստեմ, առաջին և երկրորդ հարկերում ստեղծված են կաֆեյապատ սանիտարական հանգույցներ և ջրի ծորակներ, աշխատանքից հետո մաքրվելու համար ցրնցուղներ՝ տաք ջրի կենտրոնական մատակարարումով:

ՎԵՆԱՓԱԹ ՀԱՅՐԱՊԵՏՐ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ Է ՏՊԱԿՐՎԱԾ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՐՁԸ

մոնոլիտ երկաթ-բետոնյա ծածկով, ըստ որում զգալապես բարձրացվեցին և ավելացվեցին պատուհանները:

Տպարանի աշխատանքի համար բնական լուսավորությունը ապահովելու նպատակով, շենքի Մայր Տաճարին նայող ճակատին երեք տեղ բացվեցին նոր լուսամուտներ, բոլոր հողապատ միջնորմերը քանդվեցին և դարձվեցին արտադրության հարմար, բարձր առաստաղ ունեցող մեծ սրահներ: Լայն ստվիճանավանդակները, մարմարի խիճով պատրաստված աստիճանները տալիս են

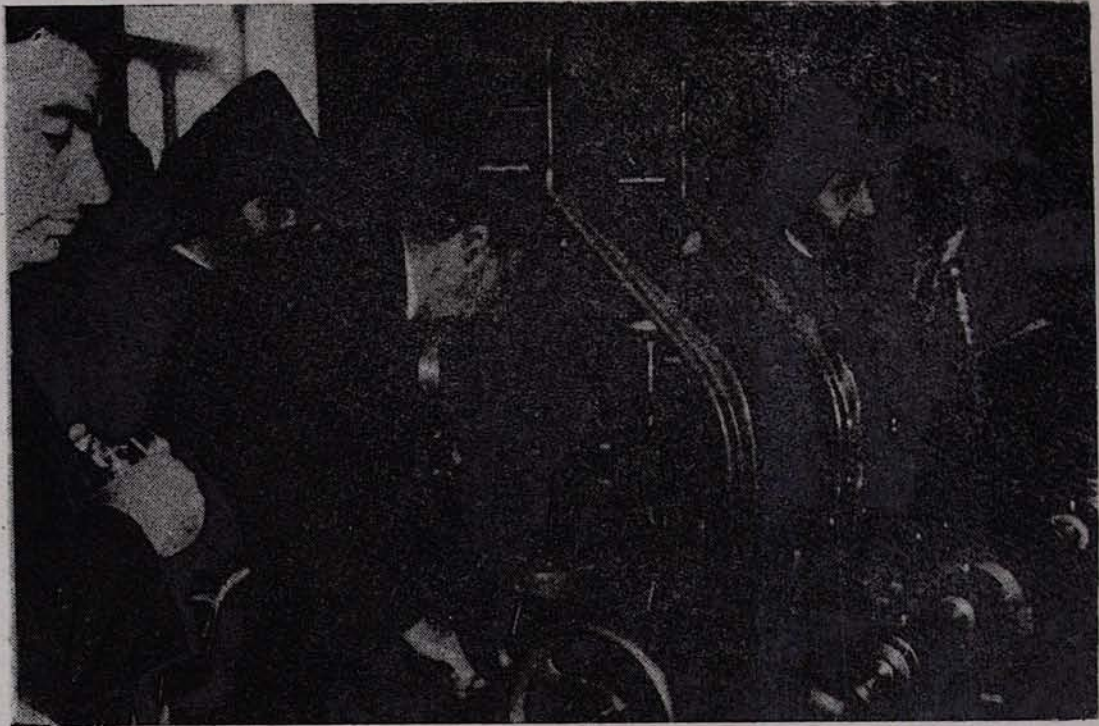
երկհարկանի վերաշինված և վերակառուցված շենքում տպարանի արտադրական բաժինները առանձին-առանձին դասավորված են ըստ տեխնոլոգիական պրոցեսների: Երկրորդ հարկում գտնվում են ֆորմա պատրաստող, իսկ առաջին հարկում՝ տպագրող և տպագրածը մշակող բաժինները:

Երկրորդ հարկի հյուսիսային կողմի լուսավոր երկու սրահներից արևելյանում տեղավորված են շարող երկու լինոտիպ մեքենաները, որոնցից մեկը 4, իսկ մյուսը 8 մայրատուփով, և սրբադրության օտիսկ հանող

ձեռքի մեքենաները: Այս սրահին կից է մետաղ հալելու և գլաններ ձուլելու սենյակը: Այստեղ է նաև էլեկտրական հոսանքով մետաղ ձուլող կաթսան, որն աշխատում է անխափան: Արևմտյան սրահում գտնվում են ձեռքի գրաշարական բաժնի տառապահարանները, տառարկղները, սրբագրության օտիսկ հանող «VORAN» մեքենան: Այս սրահին կից է մեխանիկական արհեստանոցը:

Հարավային կողմի երկու արևոտ սրահները նախատեսված են ցինկոգրաֆիական բաժնի համար: Այս բաժնի մեքենաներից ստացված և տեղադրված են:

կաբաժնի հյուսիսային կողմի երկու սրահներից մեկը հատկացված է օֆսետ տպագրության բաժնին, իսկ արևելյան սրահում տեղավորվելու են ֆորմա պատրաստող սարքավորումները՝ պատճենահան շրջանակը, մոնտաժի սեղանը, փորձնական օտիսկ հանող, կենտրոնախազ մեքենաները: Արևմտյան սրահում տեղադրված են օֆսետ տպագրության միագույն երկու մեքենաներ, թուղթ կախելու սարքավորումը: Այս բաժնի սարքավորումներից մի քանիսը դեռ նոր են պատվիրված: Դրանք շուտով կստացվեն ու կտեղադրվեն:

ՏՊԱՐԱՆԻ ԿԱՐՈՂ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՄՈՏ

մինչև այժմ էլեկտրափորագրող (կլիշե պատրաստող) «KLISCHOCRAPH K 150», պատճենահանող, ցինկ կտրող, ֆրեզող մեքենաները: Մոտ ապագայում կստացվեն ֆոտո ապարատը, խաժատման, պատճենահանող, օդաճնշական ապարատը և այլ սարքեր, որոնց ստացումով այս բաժինը լրիվ կերպով պատրաստ կլինի:

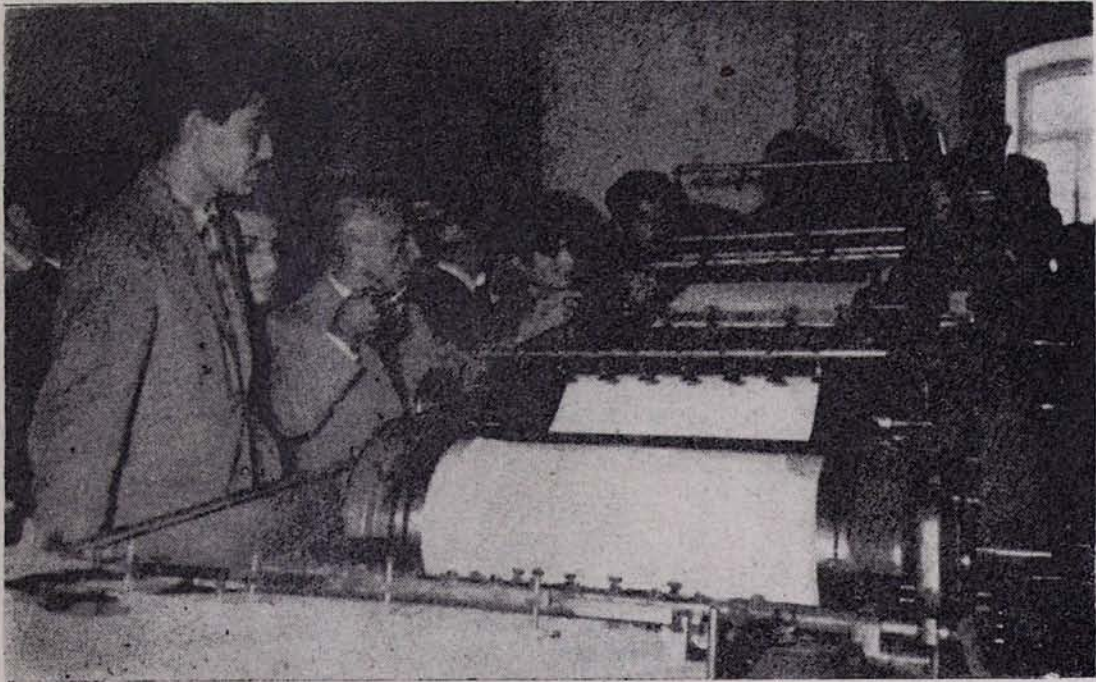
Շենքի առաջին հարկի հատակը պատած է մարմարախառն խճանկարով: Առաջին հար-

Առաջին հարկի միջին մասը հատկացված է տպագրական բաժնին: Արևմտյան սրահում տեղադրված են տպագրական երկպտուղյա «Պլանետա ZT 2b» և մեկ կողմից կտրող «A 112 H10» մոդելի մեքենաները: Արևելյան սրահում տեղադրված են տպագրական միջակ ավտոմատ «M2», տիգելնի և կտրիչ մեքենայի դանակը սրող մեքենաները և հատուկ սեղաններ՝ տպագրված ֆորման մեքենայից հանելու համար: Առաջին հար-

կի կաֆիլապատ սանիտարական հանգույցը և ցնցուղը գտնվում են այս սրահին կից:

Այդ բաժնի հարավային կողմի արևոտ և լուսավոր երկու սրահների մեջ է տեղավորված կազմարարական բաժինը, հալող ավտոմատը, երեք կողմից կտրող «PERFECT», երկաթլար կտրող «RAPID N 103^{1/4}», թելակար կիսավտոմատ «N 38^{3/4}H2», ոսկեզօծ տպող և ճնշող «BV», պապշեր «DE» մեքենաները, ինչպես նաև կտրացնող և սեղմող հաստոցները: Յուրաքանչյուր բաժին ապահովված է արտադրանքը մի բաժնից մի այլ բաժին փոխադրող տարբեր տեսակի սայլակներով:

կատարեց օգտակար թելադրություններ: Պետք է նշել, որ պր. Աղաճանյանը տպարանի կազմակերպման նյութական միջոցները հավաքելուց բացի, մեքենաների և սարքավորումների համար Մայր Աթոռի ճարտարապետական հանձնաժողովի ուղարկած պատվերները ըստ ֆիրմաների պատվիրել էր արդեն և գիտեր մեքենաների տեսակներն ու անունները, նրանց շափերը: Պր. Աղաճանյանի տված լուսաբանությունների հիման վրա, տեղում իսկ ծանոթացանք տպարանի տեխնոլոգիական նախագծին: Պր. Աղաճանյանը մամուլում հրապարակած իր հուշերի մեջ հետազայում նշում էր. «... Խոսելի վերջ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ «ՄԵՐՍԵՒԵՍ» ՄԵՔԵՆԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Տպարանի բոլոր բաժիններում անց են կացված օդափոխիչ սարքավորումներ:

Ինչպես հայտնի է, Մայր Աթոռի տպագրական մեքենաները սրտագին նվերն են ամերիկահայ մեր եղբայրներին:

1958 թվականին, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում Մայր Աթոռի տպարանի հանգանակիչ հանձնաժողովի եռանդուն նախագահ պր. Երվանդ Աղաճանյանը անձամբ տեսավ Մայր Աթոռում տարված աշխատանքները տպարանի կապակցությամբ, և

կարծես հասկացանք, որ տպագրական մեքենաները զործածության դնելու համար ոչ Ամերիկային և ոչ ալ Գերմանիային մասնաճանապարհներ ղրկելու հարկ կար: Մեր միտքը բոլորովին խաղաղեցավ...»:

Երբ մեքենաները ստացվեցին, մեր պոլիգրաֆիական մասնագետները սիրով ձեռնամուխ եղան նրանց հավաքման և տեղադրման աշխատանքներին:

Մի քանի ամսում մեր հայրենի մասնագետները մեծ հաջողությամբ և վարպետու-

1661

Բյամբ ավարտեցին մեքենաների տեղադրման, կարգավորման գործը: Այստեղ հիշենք անունները լավագույն վարպետ մեխանիկներ Սիմոն Գրիգորյանի և Հայկազ Ավետիսյանի ու նրանց օգնականներ Գերենիկ Սիրեկանյանի և Շավարշ Աշուրյանի, որոնք Հոգևոր Ճեմարանի նախկին սաներ են և 2—3 տարի պատրաստվել են որպես մայր Աթոռի տպարանի սաներ: Տպարանի էլեկ-

տրական մոնտաժային աշխատանքները կատարել են էլեկտրիկ ինժեներ Պարույր Մկրտչյանը և Մացո Միքայելյանը:

Մայր Աթոռի նոր տպարանի մեքենաների տեղադրման աշխատանքները արդեն ավարտված են: Մայր Աթոռի տպարանի բացումը մի տեսակ հիշատակի հավերժացումը հանդիսացավ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդյան 1600-ամյակի:

